

OBSAH.

Cesta ke koruně.

	Str.
1. Říšský sněm v Söderköpingu r. 1595. Kristina Holštýnská, Zikmund a vévoda Karel. Gustav Adolf a Vladislav. Nástupnická otázka	1
2. Karel IX. a sešvagřené protestantské Německo. Dopis Gustava Adolfa z dětských let Fridrichovi Falckému. Cesta do Estonska v letech 1600—1601	7
3. Gustavovo knižní vzdělávání. Jednota ve víře. Jan Skytte a úkol, metoda a výsledek jeho vyučování	10
4. Poměry v zemi. Účast Gustava Adolfa, Jeho nevázanost. Jeho výchova ve válečnickém umění. „Ille faciet.“ Gustavova úzkost před budoucností	16
5. Rozdělení říšských vévodství. Gustav Adolf vévodou z Västmanlandu. Říšské sněmy z r. 1609 a 1610. Gustavova účast na vladařských úkonech	19
6. Gustav Adolf za války kalmarské. Episoda kristianopelská	22
7. Smrt krále Karla. Říšský sněm v Nyköpingu. Gustav Adolf nastupuje na trůn. Královský slib z r. 1611 a co obsahoval	24
8. Poměr k Dánsku, Polsku a k Rusku. Gustav Adolf a carská koruna	27

Gustavův sňatek.

1. Plán na Gustavovo zasnoubení s Alžbětou Stuartovnou	30
2. Gustavova mladistvá láska k Ebbě Braheové. Boje s matkou. Na počátku r. 1615 dochází k rozhodnutí. Gustavovo duševní rozpoložení po utrpené porážce	32
3. Poměr s Markétou Slotsovou, matkou Gustava Gustavssona. Vystoupení Jana Rudbeckia. Básně na Kristínu Flemingovou	42
4. Vznik snah o spojení s domem braniborským a záměry jím sledované. Kurfiřt braniborský. Jan Zikmund a jeho manželka Anna. Vzájemné střetnutí dvou různých vůlí v Berlíně. Odmítnutí vévodkyně Anny r. 1619; zastavení svatebních příprav. Gustavova „výprava za nevěstou“ do Německa v r. 1620, „nikoli nepodobná comedii“. Gustav Adolf se zasnubuje s Marií Eleonorou. Těžké postavení kurfiřta Jiřího Viléma mezi dvěma úhlavními protivníky. Nevěstina cesta do Švédska a svatba	47
5. Nevalný politický účinek Gustavova sňatku. Poměr mezi švagry; Gustavovo „domácí neštěstí“. Nejistota v následnictví trůnu. Narození Kristinino. Vyhledky falckého rodu na švédskou korunu. Gustavovy starosti o rodinu. Jeho záměry s Kristinou	57

Člověk a král.

1. „Žár“ a „chlad“. Bytostné protiklady v Gustavu Adolfovi. Základní rysy jeho povahy. Jeho lidovost a jeho laskavost.	65
2. Několik příkladů Gustavovy prudkosti. Jeho kárná řeč	68
3. Jeho usmiřovací politika. Jeho neústupnost. Příklad Messeniův. Nemilost k Erikovi Raalambovi	72
4. Králův zevnějšek; jeho zvyky	76
5. Muž činů. Několik příběhů, osvětlujících tuto stránku jeho povahy. Vladařské povinnosti. Gustav Adolf na cestách. Gustav Adolf námořník	81
6. Gustav Adolf v poli. Jeho pojmání války. Jeho smělá odvážnost v boji. Nebezpečí a dobrodružství. „Zemru, až Bůh bude chtít“	86
7. Životní názory Gustava Adolfa. Byl nedotčen pověřivostí své doby. Jeho sny. Jeho vzývání cti a slávy. O velikost Švédska. Gotské motivy. Gustavovo pojmání dějin; jeho theologické zbarvení. Gustavův strach, aby se ho nezmocnila pýcha. Jeho osobní poměr k náboženství. Životní způsoby klasického protestantismu	93
8. Gustav Adolf řečník. Jeho odborné, vojenské a historické spisy. Jeho listy. Válečný žal, neprávem mu přisuzovaný. Gustavův smysl pro krásno, Jeho mecenášství, nesoucí pečeti státního zájmu. Jeho osobní záliby: jazykové, starožitnické, technické	102
9. Stručná charakteristika Gustava Adolfa jako vojevůdce a diplomata. Král z boží milosti.	111

Stavové švédské říše.

1. Všeobecné postavení říšského sněmu v době, když se Gustav Adolf ujímal vlády. Spolupráce krále, rady a stavů podle královského slibu z r. 1611. . . .	115
2. Králův korunovační slib a jeho praktické provádění. Ukládání berní. Moc zákonodárná. Říšské stavy a zahraniční politika	119
3. Zřízení říšského sněmu po stránce formální. Co obsahoval sněmovní řád z r. 1617. Jeho další osudy v praxi. Jak bylo připravováno zasedání sněmu. Gustavovy názory na stát	127
4. Dědičná knížata, nejvyšší z říšských stavů. Konflikty s mocí královskou. Zánik územních knížetství	133
5. Rada a její poměr k lidovému zastupitelstvu. Nové formy spolupráce krále s radou; nové úkoly rady. Přebudování ústřední správy. Stará a nová generace v radě. Utvoření stran uvnitř rady.	136
6. Dogma o Gustavově náklonnosti k šlechtě. Šlechtické výsady z r. 1612 a 1617. Řád, vydaný pro „riddarhus“ r. 1626. Jak vznikala nová šlechta. Jak šlechta žila. Rozmnožení povinností šlechty ke státu	141
7. Politický význam duchovenstva a jeho spolupráce s vládou. Právní postavení církve. Úřad biskupský. Jak žili služebníci církve. Školství; reforma uppsalské university	148
8. Měšťanstvo. Města a státní moc. Obchodní zákonodárství za Gustava Adolfa. Zakládání měst a co k němu vedlo. Riga. Městský statut z r. 1619	153
9. Selský lid. Snahy Gustava Adolfa o politiku příznivou sedlákům. Jeho hra-	

nice. Daňová břemena; budování správy země. Povahy a zvyky selského lidu. Str. Poměry na venkově za němec. v álky.	158
10. Hnutí mezi švédským lidem za doby Gustava Adolfa. Dalarne, Smaaland; a znovu Dalarne. Finsko. Valoni. Král Gustav ve vzpomínkách švédského lidu. .	164

Sever a Balt.

1. Stát dánskonorský a švédskofinský. Rozdílnost jejich obecných politických předpokladů. Kristián IV. a Gustav Adolf. Mocenská posice se počnáměnití. Soupeřství obou států v severním Německu a v Baltském moři. Spolupráce ve chvíli nebezpečí, avšak nový rozchod	173
2. Rusko. Kandidatura Karla Filipa na ruský trůn. Rozřešení vzniklých zápletek. Mír stolbovský z r. 1617 a jeho význam; Gustavův úsudek o něm. Švédsko a Rusko po Stolbové	181
3. Polský král Zikmund, jeho stanovisko a jeho úsilí. Zikmundova agitace ve Švédsku; pověsti o polském vpádu. Řád hraběte Althanna. Dobytí Livonska. Dosah Gustavových vojenských výprav do Prus. Gdansko. Zikmund a Habsburkové. Příměří, uzavřené v Altmarku r. 1639. Kandidatura Gustava Adolfa na polský trůn	186
4. Ožehavá otázka Baltského moře: „dominium maris Baltici“. Švédské nároky, uplatňované proti Dánsku, Holandské zájmy. Záměry válečného loďstva habsburského; Valdštejn v činnosti. Gustav Adolf jako ochránce Baltského moře. Zakotvení Švédska v severním Německu. Oxenstiernovo svědectví	197

Protestantství.

1. Osobitý ráz švédského luterství. Obecné snahy Karla IX. v otázce protestantské	204
2. Církevně politická orientace Gustava Adolfa. Jeho stanovisko ke kalvinismu, k římskokatolické a řecké církvi	207
3. „Boží bojovník“ nebo „politik“? Gustavova protestantská politika a propaganda. „Causa evangelica.“ Gustav Adolf — předbojovník protestantství . . .	214
4. Protestantství v nebezpečí; restituční edikt z r. 1629. Pozadí a nejbližší pohnutí k švédskému zásahu v Německu. Následky bitvy u Breitenfeldu . . .	222
5. Svoboda svědomí. Vývoj Gustavova smýšlení; jeho nové pojmání nábož. snášlivosti. Opatření na podporu luter. víry	227
6. Gustavovy záměry v Německu. Usiloval Gustav Adolf o císařskou korunu? . . .	233

Gustav Adolf Veliký.

1. Jak soudili současníci o Gustavu Adolfovi. Gideon a Josue. Jak působila zvěť od Lützeny	239
2. Gustav Adolf je prohlášen „Velikým“. Jeho paměť ve Švédsku i v ostatní Evropě sedmnáctého století. Zběžný pohled na dějepisectví, zabývající se Gustavem Adolfem	244

DODATEK:

Gustav Adolf a česká otázka.

<i>Napsal univ. profesor dr. Otakar Odložilík</i>	250
---	-----